

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 189/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, PhD., Mierová 1725, Čadca, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 14CoP/9/2025-455 z 23. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. marca 2025 a doplnenou podaniami doručenými 17. marca 2025 a 2. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2, čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 3, čl. 10 ods. 2, čl. 32 ods. 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 3, čl. 5, čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 12 a čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu označeným v záhlaví. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu z 23. januára 2025 spolu s uznesením Okresného súdu Žilina z 12. novembra 2024, a to až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu.

2. Na okresnom súde je pod sp. zn. 54P/16/2024 vedené konanie o zverenie maloletých detí [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] do náhradnej osobnej starostlivosti ich starých rodičov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ je otcom maloletých detí.

3. Okresný súd uznesením č. k. 54P/16/2024-229 z 25. júla 2024 vydal *ex offi*o neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti starých rodičov. Na podklade odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením sp. zn. 14CoP/176/2024 z 24. septembra

2024 zrušil predmetné uznesenie okresného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie vec nevyhodnotením podmienok na vydanie neodkladného opatrenia v okolnostiach konkrétne prejednávanej veci privodil nedostatočnosť odôvodnenia uznesenia (v rovine zdôvodnenia najmä neodkladnosti, naliehavosti rozhodnutia, a to v tzv. skrátenom konaní vo forme nariadenia neodkladného opatrenia), ktorá sa premietla do predčasnosti prijatých právnych a skutkových záverov, ktoré na seba viazali dôsledok odňatia možnosti konať pred súdom.

4. Dňa 15. októbra 2024 podali starí rodičia maloletých detí návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadali dočasne zveriť maloleté deti do ich náhradnej osobnej starostlivosti. Svoj návrh odôvodnili tým, že po zrušení neodkladného opatrenia existuje u maloletých detí vážna obava o ich psychický a fyzický stav, pričom maloleté deti návrat do domácnosti otca po zrušení nariadeného neodkladného opatrenia odmietajú. O návrhu starých rodičov rozhodol okresný súd uznesením z 12. novembra 2024 tak, že nariadil neodkladné opatrenie a maloleté deti dočasne zveril do osobnej starostlivosti starých rodičov (výrok I) a otca zaviazal povinnosťou odovzdať maloletú do starostlivosti starých rodičov (výrok II). Uznesenie vo výroku II sa stalo vykonateľným dňom jeho nariadenia a neodkladné opatrenie platí na čas do nadobudnutia právoplatnosti meritórneho rozhodnutia súdu vo veci samej.

5. Na podklade odvolania sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením z 23. januára 2025 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, pričom sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie v napadnutom uznesení. Dospel k záveru, že bola splnená potreba dočasnej úpravy pomerov v zmysle návrhu starých rodičov. Dôvody na prijatie tohto rozhodnutia spočívali v tvrdeniach o napätej až konfliktnej situácii v domácnosti otca a jeho družky, v ktorej sa maloleté deti necítili bezpečne a ktorá nepredstavuje vhodné výchovné prostredie pre maloleté deti a ich zdravý psychický a sociálny vývin. Kolízny opatrovník mal opakovane potvrdené z vyjadrení maloletých detí, že v domácnosti otca bol neustále krik, nadávky, napätie, konflikty maloletých s družkou otca, obmedzenie, resp. odopretie prístupu k chladničke alebo ďalším potravinám po 19.00 h, fyzické tresty, rozdiely v správaní k nim a k ich nevlastným súrodencom, čo maloleté deti vnímali veľmi citlivo ako situáciu napätú a stresujúcu, v ktorej sa necítili dobre. Naopak, v domácnosti starých rodičov sa maloleté deti dobre adaptovali, cítili sa tam dobre, prešetrením pomerov u starých rodičov súd považoval za osvedčené, že starí rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na výchovu a zdravý vývoj maloletých detí. Splnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia krajský súd v zhode s okresným súdom ustálil v potrebe zabezpečenia ochrany života, zdravia a zdravého vývinu maloletých detí v pokojnom a stabilnom prostredí, čo je nepochybne v súlade s najlepším záujmom maloletých detí.

6. Krajský súd sa nestotožnil s odvolacími námietkami otca, ktorých podstatou bolo tvrdenie, že súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie bez osvedčenia jedinej právnej skutočnosti. Aj keď v danom prípade nariadením neodkladného opatrenia dochádza k dočasnému obmedzeniu výkonu rodičovských práv otca tým, že súd maloleté deti dočasne zveril do osobnej starostlivosti starých rodičov, toto obmedzenie bolo plne odôvodnené potrebou ochrany maloletých detí a ich najlepšieho záujmu, ktorý má v danom prípade prednosť pred záujmami rodičov. Na uvedené nemala vplyv ani situácia, ku ktorej malo dôjsť po vydaní uznesenia okresného súdu, a to že maloletá po tom, ako bola 8. novembra 2024 otcom odvedená zo základnej školy do domácnosti otca, sa mala 19. novembra 2024 na základnej škole vyjadriť, že nechce ísť späť k starým rodičom. Z obsahu

spisu nie je zrejmé, čo na strane maloletej po návrate do domácnosti otca spôsobilo zmenu v dovtedy nemennom a konštantne prejavovanom prianí zotrvať v domácnosti starých rodičov. Osobitne krajský súd zdôraznil, že aj keď prihliada na názor maloletého dieťaťa, jeho povinnosťou je rozhodovať v súlade s jeho najlepším záujmom, ktorý nemusí byť zhodný s vyjadreným prianím maloletého. Na ďalšiu argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie súdu krajský súd nepovažoval za potrebné reagovať, resp. sa s ňou osobitne vysporiadať.

7. V závere krajský súd zdôraznil, že napadnuté uznesenie nie je definitívnym rozhodnutím a konečné rozhodnutie vo veci bude závisieť od výsledkov ďalšieho dokazovania, pričom súd bude prihliadať na práva maloletých detí, ako aj práva ich rodičov. V rámci konania o neodkladnom opatrení vykonanie takéhoto rozsiahleho dokazovania možné nie je, preto súd musel zvážiť, ktorým právam poskytne vyššiu ochranu. Keďže v tomto prípade ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých, v ktorom je vždy prioritný záujem detí, pri rozhodovaní prevážili práva maloletých.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne rekapituluje doterajší priebeh konania o zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, pričom polemizuje so skutkovým stavom, ktorý bol zistený okresným súdom v doterajšom priebehu konania, a spochybňuje postup kolíznych opatrovníčok konajúcich v jeho veci. Je toho názoru, že postup okresného súdu je v rozpore s najlepším záujmom maloletých detí.

9. Podľa sťažovateľa okresný súd rozhodol v rozpore s právnym názorom krajského súdu uvedeným v zrušujúcom uznesení z 24. septembra 2024, keď nerozhodol o neodkladnom opatrení *ex offio*, ale na podklade návrhu podaného starými rodičmi maloletých detí. Nariadením neodkladného opatrenia a potvrdzujúcim uznesením krajského súdu došlo k obmedzeniu rodičovských práv sťažovateľa, pretože nebolo vymedzené, či sa môže s maloletými deťmi stykať, prípadne v akom rozsahu. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ považuje napadnuté uznesenia za nepreskúmateľné.

10. Sťažovateľ ako otec vníma, že súdy ho „úplne odrezali“ od rodičovských práv k maloletým deťom, pričom nevykonali žiadne opatrenia, aby mu zabezpečili aspoň styk s nimi. Okresný súd a aj krajský súd len jednostranne posudzujú vec sťažovateľa bez toho, aby zobrali do úvahy vyjadrenia oboch účastníkov konania, iba nekriticky preberajú tvrdenia starého otca bez toho, aby ich tento osvedčil, v dôsledku čoho bola porušená rovnosť zbraní.

11. Druhé neodkladné opatrenie, ktoré potvrdil krajský súd a ktorým boli sťažovateľovi odobraté deti z osobnej výchovy a starostlivosti, podľa neho nespĺňa potrebné predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia, keďže bolo vydané v rozpore s princípom efektívnosti, princípom proporcionality a neodkladným opatrením bude vytvorený nenávratný stav.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie sťažovateľom označených práv namietaným uznesením krajského súdu potvrdzujúcim nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v dočasnom zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti starých rodičov.

13. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

14. Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (II. ÚS 427/2022, III. ÚS 192/2022, III. ÚS 643/2022).

15. Nariadenie neodkladného opatrenia predstavuje dočasný zásah do základných práv, ku ktorému dochádza na základe súdneho rozhodnutia. Preto sú podmienky nariadenia neodkladného opatrenia upravené zákonom – Civilným sporovým poriadkom, ktorý ako podmienky nariadenia neodkladného opatrenia ustanovuje na strane jednej potrebu bezodkladnej úpravy pomerov a na strane druhej osvedčenie dôvodnosti trvania nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana.

16. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha ďalšieho preskúmania správnosti potvrdzujúceho rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia. Účelom konania pred ústavným súdom je však ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov. Zo strany sťažovateľa, resp. otca pritom ide v zásade o opakovanie argumentácie z obsahu odvolania pred rozhodnutím krajského súdu. Namietanému rozhodnutiu krajského súdu nemožno vyčítať, že sa nezaoberalo všetkými tvrdeniami otca, keďže zistenie skutkového stavu založené na úplnom dokazovaní bude predmetom konania vo veci samej. Účelom postupu, ktorý predchádza rozhodnutiu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je definitívne zistenie skutkového stavu a právne zhodnotenie zistených skutočností na úrovni rozhodnutia vo veci samej, ale zistenie naliehavosti potreby dočasnej úpravy pomerov.

17. Krajský súd v namietanom uznesení primerane vysvetlil, že takáto naliehavosť je daná (na rozdiel od prvého rozhodovania o nariadení neodkladného opatrenia) a z akého dôvodu nepristúpil k zmene, resp. zrušeniu rozhodnutia o dočasnom zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti starých rodičov (body 34 až 35 rozhodnutia). Zdôraznil, že povinnosťou súdu je rozhodovať v súlade s najlepším záujmom maloletého, ktorý nemusí byť zhodný s vyjadreným práním maloletého (bod 36 rozhodnutia). Ústavný súd v reakcii na námietky sťažovateľa podotýka, že je irelevantné, či o neodkladnom opatrení rozhoduje *ex officio* alebo na návrh, pre účely rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia je potrebné, aby boli naplnené atribúty tohto inštitútu, pričom jedným z nich je neodkladnosť, ktorá neznesie vyčkat' na riadny procesný postup v konaní vo veci samej.

18. Tieto hodnotenia krajského súdu vychádzajú z miery osvedčenia týchto skutočností s výhradou možnej zmeny nariadeného neodkladného opatrenia alebo iného rozhodnutia vo veci samej v závislosti od miery preukázania sťažovateľom tvrdných skutočností a ich právneho posúdenia. Takýto navonok ako arbitrárny sa javiaci prístup je však nevyhnutným následkom rozhodovania o predbežnej úprave rodičovských práv a povinností, ktorý vylučuje takú mieru zdôvodnenia, dôkaznej istoty a právneho posúdenia, aká je charakteristická pre rozhodnutia vo veci samej.

19. Sťažovateľ (otec) sa v ústavnej sťažnosti v podstate dovoľáva toho, aby mu rozhodnutiami o neodkladných opatreniach bola zabezpečená taká miera dôkaznej istoty, právneho posúdenia a s tým spojená vecná správnosť, akú treba očakávať od rozhodnutia vo veci samej. Ide však o predbežnú úpravu, a preto od nej ani nemožno očakávať naplnenie tých atribútov súdneho rozhodovania, ktorých sa sťažovateľ vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu o neodkladnom opatrení v snahe o expanziu základných práv do tohto typu súdneho rozhodnutia dovoľáva (podobne III. ÚS 193/2022).

20. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybnit' ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by posudzované rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či v nesúlade s platnou právnou úpravou, alebo nedostatočne odôvodnené. Krajský súd sa vyrovnal so všetkými relevantnými námietkami sťažovateľa, ktoré sú v značnej časti obdobné s tými, ktoré uplatnil aj v ústavnej sťažnosti. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré treba vnímať aj s činnosťou okresného súdu, ktorý pomery otca, maloletých detí a starých rodičov prešetril, nie sú v rozpore s princípmi spravodlivého procesu a treba ich posudzovať v kontexte poskytovania predbežnej a dočasnej úpravy.

21. Pokiaľ ide o námietku otca, že namietané uznesenia nekriticky preberajú tvrdenia starého otca, ústavný súd zdôrazňuje, že ním tvrdené skutkové okolnosti veci, na ktoré poukazoval v ústavnej sťažnosti vrátane tých, ktoré sú dôležité pre posúdenie, čo je v záujme maloletého, budú predmetom rozsiahleho dokazovania v konaní vo veci samej. Ústavný súd v tomto smere nemôže nahrádzať právomoc všeobecných súdov, pretože jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, tak ako to očakáva sťažovateľ, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľa, k čomu v okolnostiach danej veci nedošlo.

22. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názormi krajského súdu nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právne názory svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 675/2014, II. ÚS 465/2017, II. ÚS 423/2018, II. ÚS 192/2019).

23. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vo vzťahu k namietanému porušeniu ďalších práv označených sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľ namieta v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Keďže dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv. Preto aj túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu